

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA‘LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND DAVLAT ARHITEKTURA – QURILISH UNIVERSITETI

“KELISHILGAN”

O‘quv ishlari bo‘yicha
prorektor

M.T.Shodmonqulov

Ro‘yxatga olindi: № 216/a

«30» avgust 2024 yil

“TASDIQLAYMAN”

Rektor

Ch.J. Turkyilmaz

«30» avgust 2024 yil

HAVONING IFLOSLANISHI

FAN DASTURI

Bilim sohasi:	700 000 - Muhandislik, ishlov berish va qurilish sohalari
Ta‘lim sohasi:	710 000 – Muhandislik ishi
Ta‘lim yo‘nalishi:	60710400– Ekologiya va Atrof-muhit muhofazasi (tarmoqlar va sohalar bo‘yicha)

Kurs ma'lumotlari
Course Information Form

Modul kodi Code ATM3090	O'quv yili 2024-2025	Semestr 5	ECTS – Kreditlar 4		
Modul turi Majburiy	Ta'lim tili O'zbek/rus		Auditoriya soatlari		Mustaqil ta'lim (soat/hafta) Independent Education (hour/week)
Fan nomi Title	Jami yuklama	Ma'ruza (soat/hafta) Lecture (hour/week)	Amaliy (soat/hafta) Practical (hour/week)	Laboratoriya (soat/hafta) Laboratory (hour/week)	
Havoning ifloslanishi	5-semestr-120	5-semestr-3	-	-	5-semestr-5

Dastlabki shart Prerequisite	Yo'q None
--	---------------------

Semestr Semestr	Bahorgi Spring
---------------------------	--------------------------

Kurs tili Course language	O'zbek, Ingliz, Rus Uzbek, English, Russian
O'quv kursi Level of Course	Uchinchi kurs Third course
Ta'lim yo'nalishlari Course type	60710400– Ekologiya va Atrof-muhit muhofazasi (tarmoqlar va sohalar bo'yicha) 60710400–Ecology and environmental protection (by branches and sectors)
Kurs toifasi Course Category	Majburiy Core Courses
Dars shakli Mode of Delivery	An'anaviy (Yuzma – yuz muloqot) Face – to - face

Ma'sul kafedra Owner academic unit	Atrof muhit muhandisligi Environmental engineering
Kursga ma'sul Cours Coordinator	Norqulov B
O'qituvchilar Instructor(s)	Rajabov Adham, Nurmatov Panji
Yordamchilar Asistant(s)	Axmedova Feruza

Fanni o'qitishdan maqsad Course objectives	Talabalarni nazariy bilimlar, amaliy ko'nikmalar, ekologiyaning asosiy yo'nalishlari va uning ekologik talablariga uslubiy yondashuv hamda ilmiy dunyo qarashini shakllantirish hisoblanadi. It is the formation of theoretical knowledge, practical skills, methodical approach to the main directions of ecology and its environmental requirements, and the scientific worldview of students.
--	---

Fanning mazmuni Course content	Ushbu ishchi o'quv fan dasturi oliy o'quv yurtlari talabalariga ekologik ta'lim berish va muhandis– quruvchilik yo'nalishidagi mutaxassislarni tayyorlashda quyidagi masalalarni hal qilishga yordam berishi lozim: - atrof muhitni jamiyat o'rtasidagi dialektik o'zaro aloqani tushunish, ekologik muammolarning paydo bo'lishi sabablari va ularni bartaraf etish yo'llarini bilishni; - hozirgi ekologik vaziyat, uni rivojlantirish yo'nalishlari va muammolarning asosiy qirralari haqida aniq tasavvurga ega bo'lishni; - tabiatdan oqilona foydalanish va tabiat muhitini saqlashning ilmiy asoslari va amaliy metodlarini egallashni; - - talabalarga arxitektura-qurilish sohasida ekologik qonunlar, me'yorlar va qoidalar, biosferaga qurilishning ta'siri, shaharsozlik ekologiyasining asoslari, urbanizatsiya shahar muhitining ekologiyasi, bino va inshootlarning ekologik xavfsizligi, tabiiy landshaftning saqlanishiga mo'ljallangan qurilish, ekologik arxitektura, qurilish maydonlari, bino va muhandislik inshootlarning ekologiyasi: bino va inshootlar qurilishida energiya va resurs tejamkorlik, qurilish materiallari ekologiyasi, ekologik poydevor qurilishi, qurilishda ekologik huquq, nazorat, ekspertiza, xavflarning ilmiy asoslarini bilishdan iborat.
Tavsiya qilingan yoki talab qilinadigan adabiyotlar ro'yxati Recommended Or Required Reading	Salimov X.V. Ekologiya. O'quv qollanma. Navoiy -2015.412b. Sattorov Z.M. Qurilish ekologiyasi. - T.: Sano-standart, 2017. - 364 b. Lesley C Batty, Kevin B. Hallberg (2010) Ecology of Industrial Pollution. Cambridge University Press. London, England - p. 350.
Tavsiya etilgan qo'shimcha dastur komponentlari Recommended Optional Program Components	Ergashev A. Umumiy ekologiya. - T.. 2003,462 b. Yormatova D. Sanoat ekologiyasi. - T.: 2007,256 b. Michael Begon, Colin R. Townsend, John 1. Harper (2006) Ecology From Individuals to Ecosystems. USA - 4th ed. p. 759. G. Tyler Miller, Jr. Scotte., E. Spoolman (2009) Essentials of Ecology. USA-p. 759. Rafikov A.A., Abirkulov K-N., Xojimatov A.N. "Ekologiya". O'quv qo'llanma. -T.: 2004. - 143 b. Xamdamov I., Bobomurodov 3. "Ekologiya".O'quv qo'llanma.- T.: 2009 176

Kursni o'rganish natijalari Course learning outcomes	
1	Atmosfera havosining ifloslanish tushunchalarni o'rganish qobiliyatini beradi.
2	Ekologiya va atrof-muhit muhandisligi o'rtasidagi munosabatni o'rgatadi.
3	Atrof-muhit muammolariga ekotizim yondashuvi bilan hal qilish usullarini o'rgatadi.
4	Atrof-muhitning ifloslanishining ekotizimga ta'sirini baholashni o'rgatadi.
5	Ekotizim yondashuvi bilan ekologik muammolarni hal qilish qobiliyatini beradi

Haftalik mavzular va tegishli tayyorgarlik ishlari Weekly Subjects and Related Preparation Studies
--

Hafta Week	Mavzular Themes	Resurslar Related preparation
1.	Havoning ifloslanishi va ifloslantiruvchi moddalar	1-darslik (I bob)
2.	Havo sifatini o'lchash va konsentratsiyani hisoblash	1-darslik (I bob)
3.	Atmosferani ifloslantiruvchi moddalar manbalari - Atmosfera havosini ifloslantirish qonunchiligi	1-darslik (I bob)
4.	Atmosferani ifloslantiruvchi moddalarning mahalliy, mintaqaviy va global ta'siri	1-darslik (I bob)
5.	Atmosferani ifloslantiruvchi moddalarning mahalliy, mintaqaviy va global ta'siri	1-darslik (II bob)
6.	Ifloslantiruvchi moddalar emissiyasini hisoblash, yonish kimyosi	1-darslik (II bob)
7.	Havo sifatini modellashtirish: meteorologiya	1-darslik (II bob)
8.	Havo sifatini modellashtirish: quti modeli	1-darslik (I bob)
9.	Havo sifatini modellashtirish: manbaga mos modellar	2-darslik (I bob)
10.	Havo sifatini modellashtirish: Gauss dispersiya modeli	2-darslik (I bob)
11.	Atmosferani muhofaza qilish. Atmosferaning ifloslanishi va uni ifloslovchi manbalar	2-darslik (II bob)
12.	Kimyo sanoatining biosferaga ta'siri.	2-darslik (II bob)
13.	Yer resurslarini muhofaza qilish. Qazilma boyliklar va ulardan foydalanish. Konchilik sanoati ekologiyasi	2-darslik (II bob)
14.	Energetikaning ekologik muammolari. Metallurgiya sanoatining ekologik aspektlari	2-darslik (II bob)
15.	Ekologiya va iqtisodiyot.	1-darslik (I bob)

Baholash jarayoni Evaluation System		
Mashg'ulot turi Activities	Soni Number	Baholash Percentage of Grade
Darsga qatnashish Attendance / participation	30	20
Laboratoriya ishi Laboratory		
Amaliy ish (qo'shimcha vazifa) Application		
Kurs ishi Field work		
Maxsus kurs amalyoti (ish joyida) Special course internship (work placement)		
Testlar Quizzes / studio critics		
Uyga vazifani baholash Homework assignments		
Ijodiy ish (taqdimot) Presentations / jury		
Loyiha ishi Project		
Seminar Seminar / workshop		
Oraliq nazorat Mid -Terms	2	50
Yakuniy nazorat Final	1	50
O'zlashtirish ko'rsatgichi		50

Percentage of in – term studies	
Yakuniy imtihon bahosi Percentage of final examination	50
Jami Total	100

ECTS taqsimoti ECTS workload table			
Topshiriqlar Activities	Soni Number	Davomiyligi (soat) Duration (hour)	Umumiy yuklama Total workload
Mashg'ulot soati Course hours	15	3	45
Laboratoriya ishi Laboratory			
Amaliy ish (qo'shimcha vazifa) application			
Kurs ishi Field work			
Mustaqil ta'lim Study hours out of class	15	5	75
Maxsus kurs amalyoti (ish joyida) Special course internship (work placement)			
Uyga vazifani baholash Homework assignments			
Testlar / Viktorina Quizzes / studio critics			
Loyiha ishi Project			
Ijodiy ish (taqdimot) Presentations / seminar			
Oraliq nazorat Mid – terms (Examination +Examination prep. Duration)	2	10	20
Yakuniy nazorat (nazorat va nazoratga tayyorlanish soati) Final (examination +examination prep. Duration)	1	10	10
Jami yuklama Total workload			120
Jami yuklama / 30 (soat) Total workload / 30(h)			120/30=4
Kredit ECTS credit			4

Fan dasturi Mirozo Ulug'bek nomidagi Samarqand davlat Arxitektura-qurilish universiteti kengashning 2024 yil 30 -avgustdagi 1 -sonli bayonnomasi bilan ma'qullangan.

Kafedra mudiri: B.M.Norqulov

Tuzuvchilar: Rajabov A.H.

 Nurmatov P.A